

סוד הזוגיות

מכון מאצ'ר

1. בראשית א, כ"ז

וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וְנִקְבָּה בָרָא אֹתָם:

2. בראשית ב', י"ז-כ"ג

(י"ז) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים לֹא טוֹב הָיִית הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֹזֵר כְּנֶגְדּוֹ: ... (כב) וַיִּבֶן יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הַצִּלְעַ אֲשֶׁר לָקָז מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיִּבְאֶהָ אֵל הָאָדָם: (כג) וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֹאת הַפֶּעַם עָצָם מֵעַצְמִי וְכַשֵּׁר מִכַּשְׁרִי לָזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִשִּׁי לָקָזְתָּ זֹאת:

3. בראשית ג, כ

וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ זָוָה כִּי הִוא הִיְתָה אִם כָּל זָיו:

4. שו"ע אהע"ז א, א'

חייב כל אדם לישא אשה כדי לפרות ולרבות. וכל מי שאינו עוסק בפריה ורביה כאלו שופך דמים, וממעט את הדמות, וגורם לשכינה שתסתלק מישראל: הגה – וכל מי שאין לו אשה שרוי בלא ברכה, בלא תורה בו' ולא נקרא אדם.

5. העמק דבר בראשית א, כ"ז

בצלם אלהים. הטבע כולה נכלל בו.

6. רנ"ה ויזל ספר המידות ב', ג'

וגם בזה נבדלה נפש האדם מכל שאר הנפשות, ... כי אין בנפשם הכחות ההפוכות מהן. ע"ד משל הכפיר בוטה, אין בו מדת הפחד. הנמר עז, אין בו מדת הבושת. הסוס גאה, ואין בו מדת הענוה. הנמלה זריזה, אין בה מדת העצלה, וכן כולם. ולכן כל הכפירים בוטחים, כל הסוסים גאים, הנמרים כולם עזים, והנמלים כולם זריזים. לא כן בני האדם, שאם תקראנה ילדי יום, אלה בוטחים ואלה פחדים, אלו מתגאים ואלה ילבשו ענוה, אלה יעיוזו ואלה יתבוששו, אלה יודרוזו ואלה יעצלו. ויקרה מקרים אחרים שהבוטחים יפחדו, והפחדים יבטחו. המתגאים ינהגו בענוה, והענוים ילבשו גאה וגאון. הזריזים יעשו בעצלה, והעצלים בזריזות.

7. אורות עמ' קנ"ב; ישראל ותחייתו ה', ב'

צדקה עשה הקב"ה עם עולמו, מה שלא נתן כל הכשרונות במקום אחד, לא באיש אחד ולא בעם אחד, לא בארץ אחת, לא בדור אחד ולא בעולם אחד, כי אם מפוזרים הם הכשרונות, והכרח השלמות, שהוא כח המושך היותר אידיאלי, הוא הגורם להמשך אחרי האחדות המרוממה, המוכרחת לבא בעולם, והיה ביום ההוא יהיה ד' אחד ושמו אחד.

8. רש"ר הירש בראשית ב', י"ח

עזר, השרשים הקרובים ל"עזר" מורים כולם על מושג ההגבלה: "אזר", "אסר", "אצר", "עצר". נמצאת זו משמעות "עזר": העוזר לחבירו נוטל חלק מחובותיו. כך יוכל הלה לרכז את כוחותיו בתחום מצומצם יותר; וכך יוכל למלא ביתר יעילות את החובות שעדיין נותרו לו. העזר הוא סיוע בדרך הריכוז. "עצר" מורה על ההגבלה שבכח (אות צד"י, דל"ת, יו"ד), ואילו "עזר" – על ההגבלה שמרצון; מקבל העזרה יפעל ביתר עוז בתחום המצומצם שנותר לו, ... האשה נוטלת חלק מן החובות, הכלולות בתפקיד האדם; כך יוכל האיש למלא ביתר שלמות את החובות שעדיין נותרו לו, אך לשם כך יש צורך, שה"עזר" יהא "כנגדו" – לו "עמו": אל יפעל עמו במקום אחד, אלא יפעל כנגדו במקום אחר, כשורה אחת ממולו. ... האשה עומדת בצד האיש, לו עמו ולא תחתיו; היא פועלת "כנגדו", בשורה אחת ובנקודה אחת, כל אחד יפעל בתחום המיוחד לו, וכך ישלימו זה את זה.

9. עין אי"ה שבת ב', ו', ק'

הוא בשמה והיא בשמו, יש משום דרכי האמורי. יסוד דרך ד' הסלולה בישראל הוא מילוי החובה. התעודה האלהית היא מקפת את האדם למלאות את תכונתה. נוצר האדם על פי גורלו להיות איש או אשה - היינו למלא תפקיד ידוע בהווה. השם המיוחד את העצמיות של הנקרא, כולל בקרבו את הצד היותר יסודי שבהווה. כיון שהווה היא חובה, עבודה ומשמרת, אי אפשר להעלות על הלב כי אם להתפשט בשכלול החיים שבתוך החוג, המצוייר מהגורל העליון. דרכי האמורי נוסדו על ההנחה המגושמה שהחיים הם 'מילוי-החפץ', לא 'מילוי-חובה'. את החפצים אפשר להחליף על פי השפעת חפץ יותר מלבב. חיי המשפחה המוטבעים על פי מילוי החובה, מכוונים את התפקיד לכל צד, עד אשר עם כל ההשפעות שכל אחד מקבל מזולתו לא יומר היסוד של ההווה ותכונת החיים - שהוא יסוד השם. מה שאין כן דרכי האמורי התרים רק אחרי מילוי

הרצון, ועם עדנת הרצון והרמת ערכו על פי החובה, אין להם כל עסק. הם מורים גם להחליף את עצם החיים שלהם כשהרוח יעלה להיות נוטה לזה.

10. העמק דבר בראשית ג', כ'

משמעות חי כמה פעמים שמחה ומלוי רצון. ... פי' נעשית אם כל חי. ממציא כל תענוגי בני האדם. ומש"ה נקראת חוה ולא חיה שקרוב יותר לדברי הטעם אלא משום שע"פ רוב אותו התענוג נהפך לרועץ ומזיק לאדם. ומעין זה אמרו בב"ר שהוא מלשון חויה היינו נחש שנושך בעקב:

11. עין אי"ה שבת ב', ו', כ"ז

ושאשתו מקללתו בפניו, א"ר על עסקי תכשיטה, וה"מ הוא דאית ליה ולא עביד. יסוד חיי המשפחה הטובים והמתוקנים הראויים לברכת ד' שתחול על ניהם, הוא שיהיה עולמה של האשה ותביעותיה המיוחדות ע"פ מצב נפשה, אע"פ שאין להם כל יחש להעולם של האיש והלך נפשו, גלויים לפני הבעל בתור בעל ואב הבית. ואע"פ שהתביעות של התכשיטין יכולות להיות רחוקות מחוג מבטו ומהשקפתו על החיים והמוסר, מ"מ יהיה יודע את לב האשה, כמה תוכל להיות נכאבת ונדאבת בחסרה את המוכרח לה לפי מצבה.

12. אורות עמ' מ"ב-מ"ג, אורות ישראל ותחייתו כ"ו

האמון המשפחתי הוא תולדה והמשכה קוית מאותה האמונה הגדולה השרויה בעומק האהבה, הפועלת ברוח חיים בשכל עליון ומפואר, בסדר והתאמה בכללות המון היצורים והעולמים כולם. ... האמון המשפחתי בהבנותו ובשכלולו יסוב ויעבור את כל גבוליו וימצא את משקלו הנכון בכל הערכים היחושיים, ימצא את מעמדו הישר הבלתי מעול בין איש לאיש, בין שכיר לשוכרו בין עובד לנותן עבודה, בין חכמי חידות לעמלי כפים, בין עמים רבים, בין יושבי אקלימים ומדינות שונות, בין התביעות הבשריות לתביעות הנשמתיות אשר לאדם, בין האדם ובין כל היצור, בין חיי שעה לחיי עולם, בין הכל אל הכל.